

Aan de leden van de raad

Uw kenmerk		Datum	10 oktober 2023
Ons kenmerk	OW/Z23 - 267922/UIT/23 - 576850	Verzonden	
Behandeld door			
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 42 RvO van de fractie PVDA-GL d.d. 27 september 2023 inzake Behouden waardevolle bomen Kloostergoed Theresia		

Geachte heer, mevrouw,

Door de fractie PVDA-GL zijn op 27 september 2023 vragen gesteld met betrekking tot Behouden waardevolle bomen Kloostergoed Theresia. Hieronder treft u de gestelde vragen met de daarbij behorende antwoorden van het college.

Beantwoording vragen

1. Deelt het college de mening dat natuur beleving een belangrijk uitgangspunt is bij de woningbouwplannen voor Kloostergoed Theresia?
Ja, het college deelt deze mening. Het college is daarnaast van mening dat bij de ontwikkeling van het plan in grote mate rekening is gehouden met de natuurlijke aspecten en de natuurbeleving.
2. Is het college het ermee eens dat waardevolle bomen een belangrijk onderdeel zijn van de natuurbeleving in onze gemeente?
Ja, het college is het daarmee eens. Waardevolle en monumentale bomen worden ook beschermd door middel van de 'Algemene Plaatselijke Verordening Vught 2022'. Het is verboden zonder vergunning de op de Groene Kaart Vught als waardevolle of monumentale aangemerkte bomen te vellen (zie artikel 4.11).
3. Is het college bereid met de ontwikkelaar te kijken of er minder waardevolle bomen gekapt kunnen worden en in het bijzonder zich in te spannen de waardevolle bomen in

laanstructuur aan de oostkant¹ van het plangebied te behouden, bijvoorbeeld door de weg een stukje te verleggen?

Bij de totstandkoming van het plan is er veel aandacht besteed aan de bomenlaan (zie onder andere de bijlage 'Visie bomenlaan – Kloostergoed Theresia'). Daarnaast zijn er alternatieve locaties voor de weg in de westzijde van het plangebied onderzocht. Hierbij is de beoogde ligging als beste variant naar boven gekomen om de volgende redenen:

- *We houden de oorspronkelijke laanstructuur in stand;*
- *Het is niet mogelijk om de weg een klein stukje te verleggen houdend met een veilig en duurzaam wegprofiel en de worteldruk van de bomen. Het verleggen van het betreffende deel van de weg zou betekenen dat deze geheel ten westen of ten oosten van de bomenlaan zou komen te liggen om de waardevolle bomen te beschermen*
- *Bij verplaatsing naar het westen moeten er andere (waardevolle) bomen sneuvelen;*
- *Bij verplaatsing naar het oosten komt de weg te dicht tegen de bebouwing aan;*
- *Ondanks dat de conditie van de bomen goed oogt, ligt de kwaliteit ervan lager. Dit blijkt onder andere uit de lage blad- en knopbezetting in de bovenste helft van de kronen, waardoor veel daglicht de onderste helft van de kronen bereikt. Dit heeft een negatieve impact op de kwaliteit van de bomen;*
- *In de bomenlaan in het plangebied zijn er als gevolg van de huidige situatie behoorlijk wat exemplaren afgestorven;*
- *De Adviseur bomen, natuur en groene leefomgeving van Van Helvoirt Groenprojecten BV het daarom juist als kans ziet de bomenlaan een nieuwe impuls te geven, omdat laanverjonging noodzakelijk is.*
- *Er worden nieuwe bomen geplant om de bomenlaan te herstellen en om de kwaliteit ervan te verbeteren.*

De planopzet is met grote zorgvuldigheid samengesteld om zo veel mogelijk bomen te behouden; alle monumentale bomen blijven behouden en slechts enkele waardevolle bomen worden gekapt. Hierbij is bij elke bouwsteen van het plan gekeken naar de optimale locatie en oppervlakte waarbij zorgvuldig de belangen zijn afgewogen. Om deze redenen is het college niet bereid om met de ontwikkelaar opnieuw te kijken naar een alternatieve planopzet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris,

de burgemeester,

W.F.F. Keijzers

R.J. van de Mortel

Bijlage(n):

1. Visie bomenlaan – Kloostergoed Theresia

¹ Na overleg met de steller van de vragen bleek het te gaan om de bomen in laanstructuur aan de westkant van het plangebied.

VISIE BOMENLAAN

Kloostergoed Theresia | Jagerboschlaan 17, Vught

VISIE BOMENLAAN

Kloostergoed Theresia | Jagerboschlaan 17, Vught

Natuurlijk met aandacht

Status rapport

Concept

21 juni 2022

Ons kenmerk

20212862

Opgesteld voor

BPD Ontwikkeling B.V. Regio Zuid

T.a.v. de heer Marc Rijs

Kronehoefstraat 72

5622 AC Eindhoven

Gezien door

Naam: Tom Faber

Functie: Adviseur bomen, natuur en groene leefomgeving

Opgesteld door

Naam: Frank van Irsel BSc

Functie: Adviseur bomen, natuur en groene leefomgeving

Van Helvoirt Groenprojecten BV

Oisterwijksebaan 8A

5056 RD Berkel-Enschot

Postbus 145

5056 ZJ Berkel-Enschot

013-5408200

06-52396028

www.vanhelvoirtgroenprojecten.nl

© Van Helvoirt Groenprojecten BV. Dit rapport of delen ervan mogen niet zonder schriftelijke toestemming van Van Helvoirt Groenprojecten BV worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, anders dan bedoeld voor de doelstelling in het rapport.

Foto omslag: bomenlaan Kloostergoed Theresia, met zicht op het Wildpad,

© Frank van Irsel

INHOUD

1.	INLEIDING	5
1.1	Opdracht	5
1.2	Aanleiding en doel	5
1.3	Uitvoering	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	PLANGEBIED	6
2.1	Afbakening	6
2.2	Beschrijving plangebied	7
3.	BOMENLAAN	9
3.1	Samenstelling	9
3.2	Status	9
3.3	Kwaliteit	10
4.	LAANVISIE	12
4.1	Definitie	12
4.2	Functie & waarde	12
4.3	Soorten	12
4.4	Beeld op Kloostergoed Theresia	13
4.5	Visie	13
4.6	Vervanging en soortkeuze	13
	BIJLAGE 1	15

1. INLEIDING

1.1 OPDRACHT

BPD Ontwikkeling B.V. Regio Zuid, hierna te noemen: BPD, heeft aan Van Helvoirt Groenprojecten gevraagd om een visie te formuleren voor de bomenlaan op voormalig Kloostergoed Theresia, aan de Jagerboschlaan 17 te Vught.

1.2 AANLEIDING EN DOEL

BPD gaat het voormalig kloostergoed ontwikkelen naar woningbouw. De karakteristieke bomenlaan op het terrein krijgt een belangrijke functie in de nieuwe plannen. De afgelopen jaren zijn diverse bomen in de laan uitgevallen. Uitgevallen bomen worden soms vervangen, en dan veelal door dezelfde soorten. Het uitgevoerde beheer is niet eenduidig en vaak gericht op symptoombestrijding. BPD heeft behoefte aan een visie voor de gehele laan zodat het laanbeeld ook in de toekomst gewaarborgd is. Het doel van de rapportage is een heldere visie te formuleren die sturing biedt bij het vervangen van bomen en bij het te voeren beheer.

1.3 UITVOERING

Deze rapportage is geschreven door Frank van Irsel BSc, adviseur bomen, natuur & groene leefomgeving bij Van Helvoirt Groenprojecten.

1.4 LEESWIJZER

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding. In het tweede hoofdstuk wordt het plangebied beschreven. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de bomenlaan. Hoofdstuk 4 omvat de visie en het advies.

2. PLANGEBIED

2.1 AFBAKENING

De visie richt zich op de bomenlaan op het voormalig Kloostergoed Theresia, aan de Jagerboschlaan 17 in Vught (zie *afbeelding 1 en 2*). De bomenlaan verbindt de Jagerboschlaan aan de noordzijde met het Wildpad aan de oostzijde. Een deel van de bomenlaan aan de oostzijde is op dit moment geen eigendom van BPD. Het terrein is ter plaatse van de perceelsscheiding middels een hek afgesloten.

Afbeelding 1: plangebied

Afbeelding 2: sfeerimpressie van het plangebied

2.2 BESCHRIJVING PLANGEBIED

Bestaande situatie

Voormalig Kloostergoed Theresia kenmerkt zich door een afwisseling aan natuurtypen. De bestaande bebouwing concentreert zich voornamelijk tot het centrale deel van het plangebied. Aan de randen van het plangebied bestaat het groen uit kleinschalige bosstructuren, afgewisseld met struwelen. De bosstructuren lopen over in korte vegetaties die tot voor kort werden beheerd als gazon. Een extensiever beheer in de laatste twee groeiseizoenen heeft reeds geleid tot meer bloei en een toename in soortenrijkdom. In de korte vegetaties staan soms solitaire bomen of boomgroepen die wat hebben van een bomenweide. De bomenlaan accentueert een fors hoogteverschil in het terrein. Het terrein ten noorden van de laan ligt beduidend hoger dan het terrein ten zuiden van de laan. Dit vertaalt zich onder andere in een andere soortenopbouw. In de zuidwestelijke hoek van het plangebied bevindt zich een poel die in 2021 is gerenoveerd. De poel voert jaarrond water.

Soorten

Op kloosterterreinen werden van oudsher veel exoten toegepast. Ook op Kloostergoed Theresia is dit het geval. In de noordelijke bosstructuren voeren gewone esdoorn en Amerikaanse eik de boventoon. In de bosstructuren ten zuiden van de bomenlaan is de diversiteit groter en worden ook soorten aangetroffen als ruwe berk, winterlinde en boswilg. In de bomenweides zijn vaak ingevoerde of gecultiveerde bomen van de eerste grootte toegepast zoals rode beuk, gewone esdoorn of douglasspar.

Opvallend is het grote aandeel coniferen op het terrein. Een deel van de coniferen is in de afgelopen jaren als gevolg van droogte afgestorven.

Verspreid over het terrein staan enkele soorten die door hun grote concurrentiekracht een bedreiging vormen voor de ontwikkeling van de potentieel natuurlijke vegetatie (PNV). Een goed voorbeeld hiervan is fluweelboom.

In de kortere vegetaties heeft een extensiever beheer geleid tot een beginnende ontwikkeling van de PNV. Er worden soorten aangetroffen die passen bij een jonge graslandvegetatie op Brabantse zandgrond, zoals schapenzuring, gewoon biggenkruid en gewoon struisgras.

De bomenlaan bestaat overwegend uit Amerikaanse eik.

Nieuwe situatie

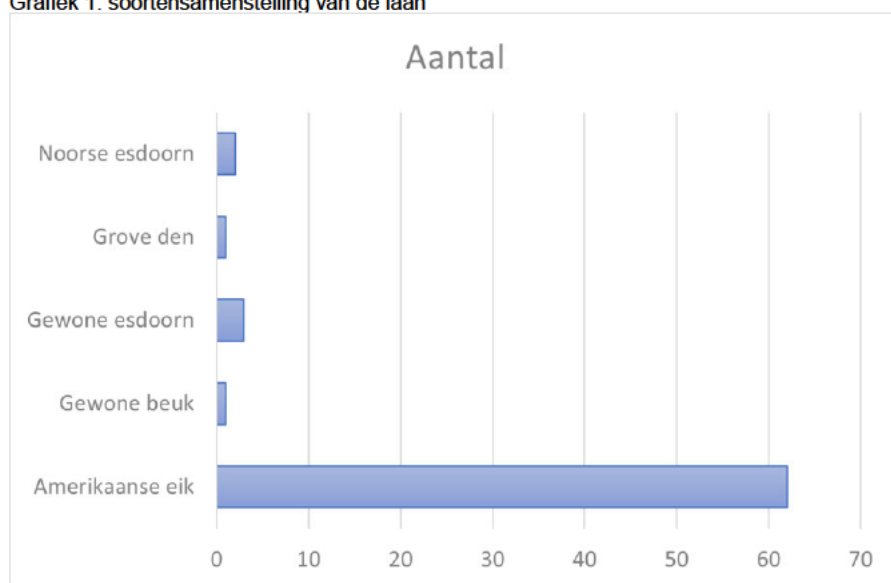
Het voormalig kloosterterrein wordt ontwikkeld voor woningbouw. In de bosrand aan de noordzijde van het plangebied worden vrije kavels verkocht. Centraal in het plangebied vormt het 'kloostergevoel' het belangrijkste thema. In de bebouwing hier komen de karakteristieke kenmerken van het klooster terug. Het zuidelijke deel kent het thema 'moestuin'. De woningbouwintensiteit wordt hier het grootst. Tussen de woningen is ruimte voor groen en voor eetbaar groen.

3. BOMENLAAN

3.1 SAMENSTELLING

De bomenlaan bestaat overwegend uit volwassen Amerikaanse eiken die op regelmatige afstand van elkaar zijn aangeplant. De afgelopen jaren zijn enkele uitgevallen bomen vervangen voor nieuwe Amerikaanse eiken. Enkele andere uitgevallen bomen zijn niet vervangen. In enkele gevallen komen ook andere boomsoorten voor (*zie grafiek 1*). De bomenlaan op het terrein dat eigendom is van BPD bestaat in de huidige situatie uit 69 exemplaren. De exemplaren die op het naastgelegen perceel aan de oostzijde staan, zijn hierin niet opgenomen.

Grafiek 1: soortensamenstelling van de laan

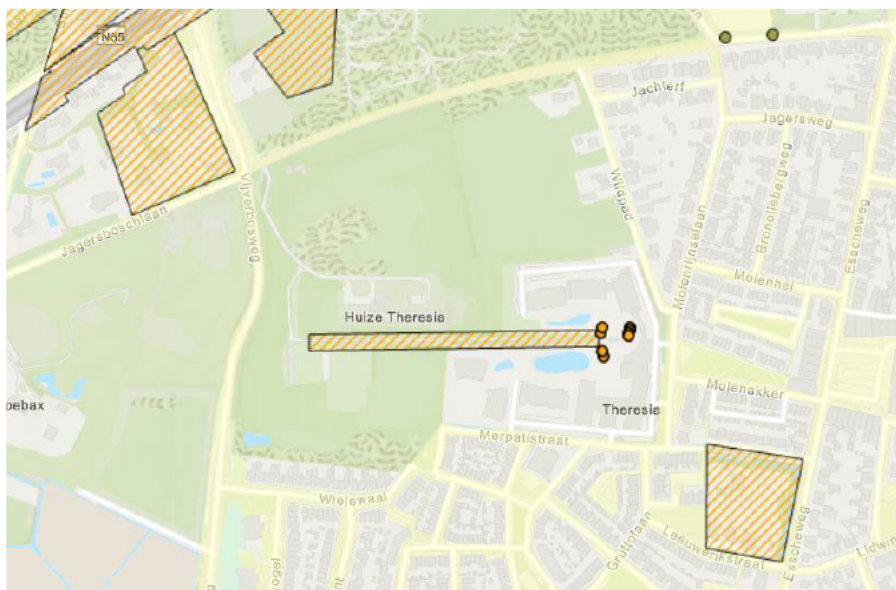
3.2 STATUS

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van gemeente Vught. Een beschermde status in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) is daarom niet aan de orde.

De bomen zijn beschermd in artikel 4:11 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Vught 2018. Op basis van het gesteld artikel in de APV blijkt het volgende:

- Een deel van de bomenlaan (centrale as) heeft conform de Groene Kaart 2022 van gemeente Vught een waardevolle status (*zie afbeelding 3*).
- Alle bomen in de laan hebben een stamdiameter groter dan 30 centimeter, gemeten op 130 centimeter boven maaiveld.
- Voor alle bomen in de laan is bij kap een omgevingsvergunning noodzakelijk. Voor het als 'waardevol' aangemerkte deel van de laan

geldt dat in beginsel geen omgevingsvergunning verleend wordt tenzij er zwaarwegende belangen zijn.

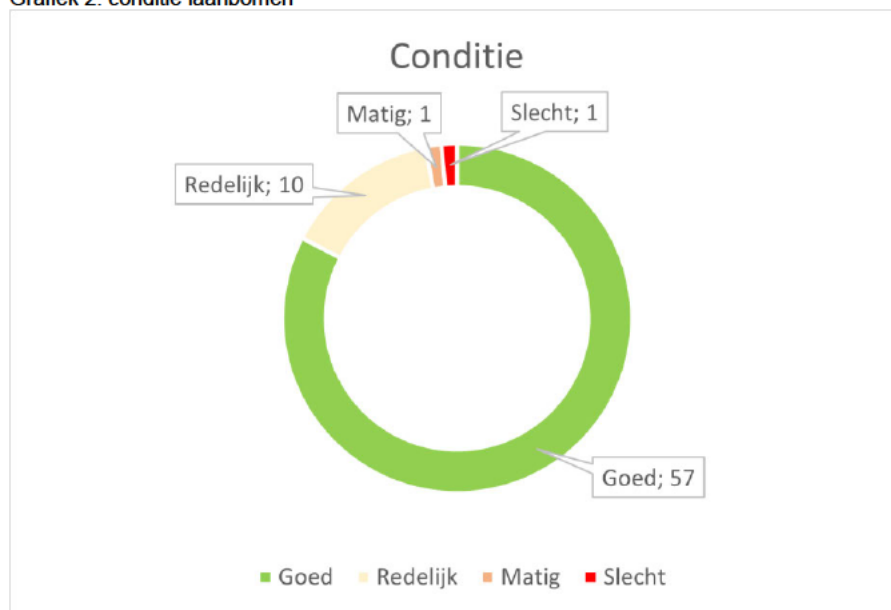

Afbeelding 3: het als 'waardevol' aangemerkte deel van de laan is gearceerd. Bron: Groene Kaart Vught 2022

3.3 KWALITEIT

In mei 2019 zijn door Pius Floris Boomverzorging de bomen in de laan visueel geïnspecteerd. Van deze inspectie is een rapport opgemaakt met kenmerk MG/03 190 1324. De resultaten uit deze inspectie zijn bij het schrijven van deze rapportage als uitgangspunt gebruikt. Op het terrein, in eigendom van BPD zijn 69 laanbomen geïnvventariseerd. Door Pius Floris is de boomkwaliteit niet geïnvventariseerd. De boomconditie is wel beoordeeld (zie grafiek 2).

Grafiek 2: conditie laanbomen

Uit de beoordeling blijkt dat 83% van de laanbomen op het moment van inspectie in goede conditie was. 15% van de bomen had een redelijke conditie. Bomen met een matige en slechte conditie beslaan ieder 1%.

Hoewel een groot deel van de bomen nog een gezonde bladbezetting vertoont lijkt de algehele boomkwaliteit toch wat lager te liggen dan de conditie. Bij veel van de bomen is de blad- en knopbezetting in de bovenste helft van de kroon ijl. Daardoor bereikt veel daglicht de onderste helft van de kroon. Als gevolg daarvan ontwikkelen veel van de bomen reactielot op de onderste gesteltakken en de bovenste delen van de stam. Dit is een beeld dat past bij bomen die in een veteranenstadium terecht komen. In reactie op wonden en holtes ontwikkelen de bomen nauwelijks gezond reactieweefsel. Beide symptomen geven aan dat een groot deel van de bomen eerder een kwaliteit heeft die neigt naar redelijk in plaats van goed.

Pius Floris stelde in 2019 bij zestien bomen gebreken vast die vroegen om een ingreep. Het ging hierbij veelal om het snoeien van dood hout of het nader onderzoeken van holtes. Inmiddels ligt het aantal bomen met gebreken hoger. Een groot deel van de bomen ontwikkelt als gevolg van lichtgebrek, in combinatie met onderlinge concurrentie dood hout in de binnenkroon.

De conclusie is dat de bomenlaan over het algemeen van redelijke kwaliteit is. Hoewel een groot deel van de bomen nog gezond schot ontwikkelt, neemt de knop- en bladbezetting in de bovenste helft van de kroon af. De bomen zijn in transitie van een volwassen stadium naar een veteranenstadium. Bij ongewijzigde groeiomstandigheden hebben de meeste bomen in de laan nog een levensverwachting van meer dan vijftien jaar.

4. LAANVISIE

4.1 DEFINITIE

Een laan is een één-, twee- of meerrijige bomenrij aan weerszijde van een weg of pad, met op regelmatige afstand van elkaar aangeplante bomen.

4.2 FUNCTIE & WAARDE

Vanaf de late Middeleeuwen werd het steeds gewoner om grondbezit af te bakenen of om bezit zoals kastelen, landhuizen en andere eigendommen uit te lichten door middel van bomenlanen.

Vandaag de dag worden bomenrijen en -lanen nog steeds vaak gebruikt om ruimtes in te delen en om eigendomsgrenzen af te kaderen. Daarnaast hebben lanen vaak een belangrijke weggeleidende functie en zorgen ze voor windbeschutting.

Lanen blijven vaak lang staan en vormen meestal verbindingen tussen andere groenelementen. Hierdoor kunnen lanen ook grote natuurwaarden hebben. Lanen vormen migratieroutes voor vleermuizen en holtes in oude bomen zorgen voor schuil-, nest- en rustgelegenheid voor allerlei vogelsoorten en boomgebonden vleermuizen. In de ondergroei komt vaak een ruige kruidlaag voor waarin insecten hun eitjes af kunnen zetten en kunnen overwinteren.

4.3 SOORTEN

De inzichten over soortkeuze in lanen zijn de afgelopen jaren veranderd. Onder de juiste groeiplaatsomstandigheden lenen veel bomen zich als rij- of laanboom. In het verleden werd vaak gekozen voor robuuste boomsoorten van de eerste grootte, die in laanverband een uniform beeld geven zoals gewone beuk of winterlinde. Vanaf de 18^e en 19^e eeuw werd het onder andere door de kolonisatie steeds gewoner om boomsoorten in te voeren. Amerikaanse eik werd in de eerste helft van de 19^e eeuw vanuit Noord-Amerika ingevoerd in Nederland. Sindsdien is het een populaire laanboom geworden. Amerikaanse eik groeit en vermeerdert snel en is zeer concurrentiekrachtig. De snelle groei zorgt ervoor dat het eindbeeld snel is bereikt.

Sinds de 21^e eeuw zijn de inzichten veranderd. Het is niet langer gewoon om exoten toe te passen in lanen. Met name Amerikaanse eik is zo concurrentiekrachtig dat verjonging door inlandse bomen nagenoeg niet meer mogelijk is. Ook in het ecosysteem zijn er maar weinig soorten die aan de Amerikaanse eik verbonden zijn. Inmiddels worden dus veelal weer inlandse soorten toegepast. Door de toename in ziekten en plagen is het ook steeds gewoner om soorten te mengen. Dat wil zeggen dan lanen niet

langer uit één en dezelfde soort hoeven te bestaan. Een gemengd sortiment is robuuster en resistenter tegen ziekten en plagen en versterkt daarnaast het lokale ecosysteem.

4.4 BEELD OP KLOOSTERGOED THERESIA

De bomenlaan op Kloostergoed Theresia bestaat vrijwel uitsluitend uit Amerikaanse eik. De bomen staan op relatief korte afstand van elkaar. De onderlinge plantafstand bedroeg oorspronkelijk slechts zes à zeven meter. Het gevolg is een enorme onderlinge concurrentie, waarin veel sprake is van lichtgebrek. Dit uit zich in een relatief hoog bomenbestand met nauwelijks lage betakking. Het gebrek aan licht zorgt voor het afsterven van takken. Hierdoor hebben bomen in een dergelijk laanverband vaak een hoge onderhoudsfrequentie. De korte onderlinge plantafstand zorgt er ook voor dat bomen die de concurrentiestrijd niet winnen afsterven. In een optimale situatie hadden de bomen in de laan, in het verleden om en om gedund moeten worden. In de bomenlaan in het plangebied zijn als gevolg hiervan al behoorlijk wat exemplaren afgestorven. Dit heeft met name in de centrale as impact gehad op het laanbeeld.

4.5 VISIE

Tweerijge beplanting van op regelmatige afstand staande bomen van, aan weerszijden van het pad. In de bomenlaan zijn zomerlinde, winterlinde, wintereik en fladderiep in gelijke hoeveelheden, groepsgewijs vertegenwoordigd. Amerikaanse eik verdwijnt op termijn volledig uit de laan.

4.6 VERVANGING EN SOORTKEUZE

Om tot een vervangingsplan te komen is de bomenlaan verdeeld in zes vakken (zie bijlage 1). Wanneer 50% van de bomen in het vak is uitgevallen wordt geadviseerd om het gehele vak te vervangen. Een bestaande boom wordt pas verwijderd als de veiligheid niet meer te garanderen is.

Aan elk vak zijn soorten gekoppeld, namelijk wintereik, winterlinde, zomerlinde en fladderiep. Er zijn inheemse soorten geselecteerd die passen bij de gegeven omstandigheden in het plangebied. Daarnaast is veelal gekozen voor zogenaamde *rijk-strooiselsoorten*. Gevallen bladeren van deze soorten breken makkelijk af en zorgen daardoor voor een gezondere bodem.

Geadviseerd wordt om bij nieuwe aanplant de volgende randvoorwaarden te hanteren:

- Een onderlinge plantafstand van 8 tot 10 meter.
- Plantmaat 16 – 18 centimeter.
- Bij aanplant, per boom twee kniepalen en boomband aanbrengen.
- Bij aanplant gietranden aanbrengen.
- De boomspiegel bij aanplant afwerken met een laag van 5 tot 10 centimeter mulch.

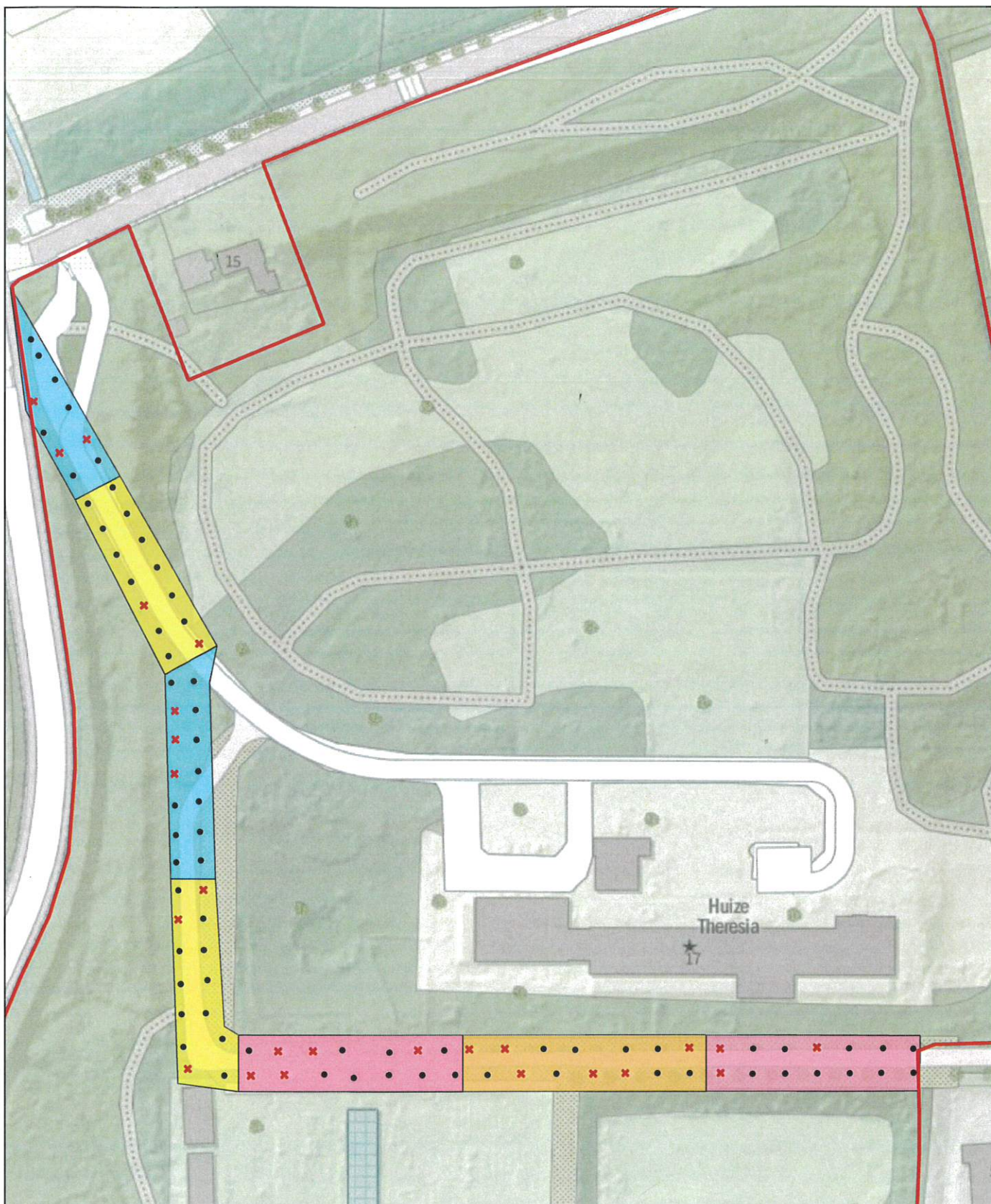

- Bij aanplant groeiplaatsverbetering toepassen door een vak van 4 x 4 x 0,8 meter op te mengen met teelaarde.
- De bomen gedurende een periode van tenminste drie jaar opnemen in de nazorg en daarbij voldoende water geven. Het is raadzaam om de vochttoestand in de bodem te monitoren middels vochtsensoren.

BIJLAGE 1

Overzichtstekening herplant

Legenda

- ✕ Bomen die reeds zijn uitgevallen
- Bestaande bomen
- Vak 1: aanplant met zomerlinde (*Tilia platyphyllos*)
- Vak 2: aanplant met wintereik (*Quercus petraea*)
- Vak 3: aanplant met fladderiep (*Ulmus laevis*)
- Vak 4: aanplant met winterlinde (*Tilia cordata*)

0 10 20 m

